בס"ד

קרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

250 | פרשת בשלח | י"ג שבט תשפ"ב

לימוד היומי דקהילתינו

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות ח"ב	משנה ברורה ח"ו	שבחי הר"ן	שולחן ערוך אבן העזר סימן קסט
שבת	י"ג	כ.	רי	חזרה	טו-טז	לח, לט,
א	י"ד	כ:	ריא	טז.	יז - יח	מ, מא,
ב	ט"ו	כא.	ריב	טז:	יט - כ	מב, מג,
ג	ט"ז	כא:	ריג	יז.	כא - כב	מד, מה,
ד	י"ז	כב.	ריד	יז:	כג - כד	מו, מז,
ה	י"ח	כב:	רטו	יח.	כה - כו	מח, מט,
ו	י"ט	כג.	רטז	חזרה	כז - כח	נ, נא,

דבר המערכת

בשבוע הבא חל היום הגדול **'חמשה עשר בשבט'** ראש השנה לאילנות, אשר כדברי מוהרנ"ת יש בו ג"כ מתיקוני ראש השנה העיקרי, כי גם 'ראש השנה לאילנות' הוא יום דין בו נלחם הצדיק להוציא את הבלועים בבטן הסטרא אחרא ע"י תפילה בבחינת דין שהוא מוסר נפשו עבור הנשמות הנידחות (עיין ליקוטי הלכות, ערלה ג, יא).

לגבי ראש השנה העיקרי מלמדנו רבינו ש"בראש השנה צריכין **להכריח את עצמו להתפלל בכח גדול ביותר, ולקשר תפילתו להצדיק האמת** שהוא בעל כח גדול שיכול להתפלל 'תפילה בבחינת דין', כמו שצריכין להתפלל בראש השנה, ועי"ז זוכין להוציא מהסטרא אחרא כל החיות שבלעה מקדושת ישראל" (קיצור ליקוטי מוהר"ן ח"ב, ח).

לאור האמור, הרי שגם בט"ו בשבט הוא זמן להתחדש בתפילה בכח ובהתקשרות לצדיקים. כל מי שחש שהוא ממש בלוע ברע חלילה למחצה לשליש ולרביע, ושככל שהוא מנסה להתגבר אינו מצליח לצאת מגבולי הטומאה, זה הזמן להתחדשות ולזכייה בשבירת כוחות הרע באופן פלאי ע"י תפילה בכח!

יום חמשה עשר בשבט הינו גם זמן הודיה פרטי לכל המקורב לדעת רבינו הקדוש, **ביום זה ירדה לעולם נשמת גאון עוזנו רבי נתן הקדוש**, אשר לו אנו חבים את כל השארת רבינו הקדוש כפי שהעיד בעצמו ז"ל.

כאשר אנו עורכים ביום זה את הסעודה לכבודו של יום (כפי שנהג רבינו הקדוש - ראה חיי"מ תכ"ז, וכן נהג רבי נתן, ראה על"ת שמ"ט "בהיותנו מסובים על השולחן אשר לפני ה' בזה היום חמשה עשר בשבט") הוא הזמן להודות בכל לב על העבר, בו זכינו ליהנות כל כך מפרי אילנו של רבי נתן, ולבקש על העתיד, שהשרף יעלה באילן-נשמותינו לחדש את צמיחת האמונה השמחה והקדושה ויהיו פרי רוחנו ופרי מעשינו פירות מתוקים ומוצלחים לעד. וכן גם יהיו פירותינו-זרענו אחרינו מחוברים לאילן הקדוש של צדיק האמת, לעשות רצון קונינו תמיד בלב שלם.

יום זה הוא גם יום של שמחה, להכיר בטובו יתברך אשר "נתן" מנוחה לעמו ישראל, וכך מספר מוהרנ"ת בעצמו: "אחר כך **נזכרתי שעבר יום חמשה עשר בשבט בלי שמחה כראוי, והתחלתי לשמח עצמי והיה שם אחד מאנשי שלומנו, וחטפתי אותו לתוך השמחה ורקדתי עמו בעל כרחו**, ובתחילה לא היה מרוצה כלל אבל אני הכרחתי אותו הרבה ולא היה יכול לשנות רצוני, ועל ידי זה נמשך עליו שמחה אחר כך באמת" (ימי מוהרנ"ת ח"ב, לז).

העזרכים

פניני אור
אמרות טהורות מרבי"ה"ק ותלמידיו

נָהֲגוּ אֲנַ"שׁ בִּימֵי הַשּׁוֹבְבִי"ם לָצוּם יוֹם אֶחָד מִימֵי הַשָּׁבוּעַ, וְרֻבָּם נָהֲגוּ לָצוּם בְּיוֹם ו' וְלִבְלִי לְהַשְׁלִים אֶת הַתַּעֲנִית, רַק לִטְעוֹם דְּבַר-מַה בְּסוֹף הַיּוֹם, וְהָיוּ אוֹמְרִים: **הִנֵּהָגוֹת אֵלּוּ הֵם רַק זִכָּרוֹן בְּעָלְמָא שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה!** וְאֵין זוֹ הִתְּשׁוּבָה בַּעֲצָמָהּ. כִּי הַתְּשׁוּבָה בְּעֶצְמָהּ זוֹ הִתְּשׁוּבָה הָאֲמִתִּית, כָּל אֶחָד וּתְשׁוּבָתוֹ. כָּאן בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹהֲגִים אֲנַ"שׁ, לִבְלִי לֶאֱכֹל 'דָּבָר מִן הַחַי' בְּיוֹם אֶחָד מִימֵי הַשָּׁבוּעַ.

(שיח שרפי קודש)

סגולת 'פרשת המן'

ודאי, גם הוא זכה לומר 'שנים מקרא ואחד תרגום' של 'פרשת המן' ב'שלישי של בשלח' ובכל יום. מי זה יוותר על סגולה לפרנסה?! בפרט עתה כאשר הוא רוצה להוסיף ב'השתדלות' ולהתחיל לקחת הלוואות רחבות כדי שיוכל להשקיע במסחר פלוני שהוא מתעתד לעסוק בו, הוא רוצה סייעתא דשמיא ושפע רב, והוא מקווה שבכח סגולה זו אכן יקבל את ההלוואות ושיוכל להרחיב את העסקים שיניבו את הרווחים הרצויים.

זוהי אכן סגולה עצומה לומר פרשת המן בכל יום, וכפי שה'טור' כותב (או"ח סי' א') "וטוב לומר פרשת המן", וב'פרישה' מביא בשם רש"ל שאמרו חז"ל (בירושלמי ברכות) "**כל האומר פרשת המן מובטח שלא יתמעטו מזונותיו**". אך עלינו להתבונן מעט, מה טיבה של אמירה זו, ומדוע ואיך היא אכן מסוגלת לפרנסה.

ה'באר היטב' כבר מביא שם בשם רבינו בחיי "**שאין די באמירה אלא בביאור הפרשה**", כוחה של אמירה זו היא כשנותנים לב להבין את האמור בה ולוקחים מוסר לעצמנו לנהוג על פיה. ובכן, רבותינו מלמדים אותנו מה אמור בפרשת המן:

ה'בית יוסף' כותב שם שההתבוננות בפרשה זו והתועלת באמירתה, הינה "**כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה פרטית**", וה'משנה ברורה' (שם סקי"ג) מוסיף: "וכדכתיב המרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר, להורות **שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה**", וכך גם בשו"ע הרב שם, שאמירת פרשה זו נועדה כדי "**לבטוח בה' נותן לחם דבר יום ביומו**".

באמירת פרשה זו אנו אמורים איפוא להלהיב לבנו באפסיות ושטות ריבוי ההשתדלות, ולעורר בלבנו את כוחה של מדת הבטחון. לא רק שהיא לא באה כדי לתת בידינו סגולה להשתקע יותר ויותר בהשתדלות ובהעמסת דאגת הפרנסה ביתר שאת, אלא כדי לתת בלבנו את 'מנוחת נפש הבוטח', שאין ריבוי ההשתדלות מועיל מאומה, ושאסור לנו לשרוף את חיינו עבור השתדלות זו.

וכך מלמדנו רבי נתן (ליקוטי הלכות, משא ומתן ד, א-ג) על טיבה של פרשה זו, בהקדימו, שכל המשכת השפע הנשפע בעולם בא על ידי הבטחון, שהאדם נושא עיניו ומסתכל לבוראו בלבד ויודע שרק הוא הזן והמפרנס, וזהו גם הכלי לשפע שיבוא בעתו ובזמנו. וככל שהאדם מזכך עצמו ומגדיל בטחונו ויודע שהשי"ת הוא הזן והמפרנס, כך מתמעט הצורך בהשתדלות ובעסק המשא ומתן.

ואת הדבר הזה ציווה הקב"ה שנזכור ונעמיד למשמרת ממה שנעשה בדור המדבר, שזכו לשפע המן מן השמים, מכח בטחונם העצום והחזק שנשאו עיניהם לשמים בלבד, ועלינו ללמוד מהם "**כי בודאי ה' יתברך יכול ליתן פרנסה להאדם בלא שום סיבה בלי שום משא ומתן, וכמו שכלכל את אבותינו ארבעים שנה במדבר על ידי המן וכל דבר לא חסרו**" (שם).

הסיבה שאנו צריכים לעסוק במשא ומתן ובהשתדלות, נובעת ממה שהבטחון אינו חזק כל כך אצלנו, וכשעושים איזה עסק נקל יותר להתחזק ולבטוח. אבל סוף סוף, נקודת ההצלחה והשפע תלויה כפי הבטחון שיש לנו, וכלשון קדשו שם: "**ואפילו מי שעוסק במשא ומתן, אף על פי כן העיקר הוא הבטחון. כי בלא בטחון והסתכלות לה' יתברך, לא יועיל לו כל המשא ומתן שבעולם**. כי העושר והכבוד מלפניו יתברך, רק מחמת שאין לו דעת להתחזק בבטחון לבד בלי שום עשייה של איזה עסק ומשא ומתן, על כן הוא צריך משא ומתן שאז בטחונו חזק ביותר. **ועל כן באמת, כל מי שבטחונו חזק ביותר לה' יתברך, הוא פורק ממנו ביותר עול טרדות המשא ומתן**, ועיקר הפרנסה הוא רק על ידי זה".

זו טיבה של פרשה זו אותה כדאי לומר בכל יום, וכאמור בפרשתנו שהמן נועד 'למשמרת לדורותיכם', כדי לנטוע בלבנו את האמת הברורה, שהבוטח אינו זקוק להשתדלות, וכל אחד יכול להקל מעליו את רבוי הטרדות והיגונות בהשגת פרנסתו אם ישקיע בבטחון. וכמובא ברש"י שם: "כשהיה ירמיהו מוכיחם: למה אין אתם עוסקים בתורה?! והם אומרים: נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה, מהיכן נתפרנס?! **הוציא להם צנצנת המן, אמר להם: בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו**".

ורבי נתן מוסיף על כך: "**כי ישראל במדבר ניזונו על ידי בטחון לבד, שזהו בחינת המן שירד להם בלי שום עשיה ועסק ומשא ומתן כלל**, והכל היה בזכות משה שהוא הדעת ודורו דור דעה שהמשיך בהם דעת גדול כל כך עד שהיו מכוונים עיני דעתם להסתכל בבטחון לה' יתברך לבד עד שירד להם המן ארבעים שנה דבר יום ביומו".

זה היה ה'לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ' האמור במן - ש"עיקר הנסיון היה אם יתחזקו בבטחון בכל יום ויום ולא יחשבו ויהרהרו מחשבה אחרת לדאוג בשביל פרנסה, רק יתחזקו בבטחון בכל יום ויום שה' יתברך יתן להם בודאי אכלם בעתו". ועל כך יצא קצפו של משה כשהיו כאלו שהותירו מיום לחברו ולא בטחו בשלמות (שם).

ואם על בטחון נגד ריבוי השתדלות נצטוינו לעמול בכל יום בהתבוננות בפרשה זו, שלא נטעה לבלות ימינו על הבל וריק שכזה, הרי על אחת כמה וכמה שפרשה זו צריכה ללמדנו על חובת הבטחון מול השתדלות אסורה על פי התורה; להתרחק מהשתדלות שגוזלת מהאדם את קביעת העתים לתורה שלו ואת התפילה בכוונה; לברוח כמו אש מהשתדלות של פרנסה המצריכה 'כלים טמאים' רחמנא ליצלן ושאר סכנות רוחניות; לא לעסוק ברמאויות או בממון שאינו כשר בתכלית, ולהימנע מלקחת הלוואות עבור השקעות, וכפי שרבי נתן מזהיר (בליקוטי עצות, בטחון אות ד') בהוסיפו ש"אדרבא, צריך שיהיה לו בטחון חזק שאפילו אם לא ינהג משא ומתן גדול כל כך, אף על פי כן יפרנסו השם יתברך כראוי".

זוהי 'פרשת המן' שתביא עמה ברכת שפע ההצלחה בזה ובבא!

הדל"נ 4:21 - נץ החמה 6:35 - סוזק"ש 8:26
צאת השבת 5:37 - צאה"ש לר"ת 6:15

לתגובות והערות 3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבוע

אומרים לו ליסע...

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ

איתא בליקוטי מוהר"ן על פסוק זה: "כשאחד צועק להשם יתברך אומרים לו ליסע, כמו שכתוב מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו" (ליקוטי מוהר"ן, קצח).

פירוש דברים אלו למעשה, כתב הגרי"מ שכטער שליט"א במכתבו:

"לפעמים נעלם מהאדם כל מיני עשיות ואין לו רק להתפלל, ואחר שמתפלל נפקחות עיניו ורואה מה שיש בידו לעשות, ועושה ומצליח. ועם זה נוכל לפרש גם שאלתך על זה שכותב רבינו בליקוטי מוהר"ן "כשאחד צועק להשי"ת אומרים לו ליסע". כי מקודם התפילה הי' נבוך שלא ידע כלל איך לזוז ממקומו, ואח"כ כשצועק, אומרים לו מלמעלה ליסע, ומכיוון שכבר אמרו לו מלמעלה ליסע, עי"ז נפקח עיניו ורואה מה לפניו לעשות ואיך להתקדם לדרכו הנכונה, כלומר שכל העשיה היא כתוצאה מתפילתו להשי"ת שיורנו מה לעשות ומה לפעול.

הרה"צ ר' שמואל שפירא אמר לי היום ששאלתי לו פירוש על תורה הנ"ל (שכשאדם צועק אומרים לו ליסע), וענה לי כך: אולי מכיון שהיא סתומה, א"כ מה שמפרשים הוא נכון...

ולדעתי הפירוש הפשוט הוא ליסע להצדיק, וגם הפירוש הראשון הנ"ל אמת ויציב, ואנו צריכין לקבל נקודת שורוק מהמוחין הקדושים של הצדיק ע"י קיום עצותיו ולימוד ספריו כמבואר בסי' ז' לק"מ" (אוסף מכתבים, מכתב עט).

כשאי אפשר לצעוק...

ה' יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן

על האדם לצעוק תמיד לה' שיושיעו, אך יש פעמים שבהם אי אפשר לצעוק, רק צריך לקיים "ואתם תחרישון".

גם בפסוק שלאחריו אומר ה' אל משה: "מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו". ומורה לו לבלי לצעוק, רק לנסוע. ומפרש הזוהר שהשם יתברך אמר למשה "מה תצעק אלי - בעתיקא תליא מילתא".

ומבאר מוהרנ"ת לעובדא ולמעשה:

"**לפעמים האדם בקטנות כזה עד שאינו יכול להרים קולו כלל, אף על פי כן אל יתייאש את עצמו מתפילה ותחנונים**, ויקיים 'וְשָׁפַלְתָּ מֵאֶרֶץ תְּדַבֵּרִי וּמֵעָפָר תִּשַּׁח אִמְרָתֵךְ', שזה בחינת ממעמקים קראתיך ה', מעמקי עמקים פנימיות הלב, בחינת צעק לבם אל ה'.

שזה בחינת תפילה בלחש שתיקנו חכמינו ז"ל בשביל קטנים שבקטנים, וגם בשביל גדולים שבגדולים. כי הקטנים מאד, כל תפילתם היא בחינת תפילה בלחש, וכל תיקונם על ידי גדולי הצדיקים שמתפללים גם כן בלחש, כי עולים בתפילתם עד בחינת עתיקא ששם בחינת לחש, בחינת 'חכם חרשים ונבון לחש', כי שם בחינת 'סיג לחכמה שתיקה'.

וזה בחינת 'מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא' כמבואר בזוהר הקדוש, היינו כי שם בעתיקא אין צעקה רק שתיקה ולחש. **וזה בחינת ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, כי שם בשעת קטנות צריכין לצעוק בלחש מעומק הלב**, כי אף על פי שבוודאי צריכים לצעוק אל השם יתברך הרבה, אך לַכֹּל עת, כי יש עתים שאי אפשר להרים קולו מחמת קטנות, אף על פי כן צריכין להתחזק גם אז בתפילה ותחנונים להתפלל בלחש ומעומק הלב על כל פנים כנ"ל, ואחר כך זוכין להתפלל בקול רם, שזה בחינת תפילה בלחש ואחר כך מתפלל השליח ציבור בקול רם" (אוצר היראה, תפילה נז. ע"פ ליקוטי הלכות, תפילת המנחה ז, נז).

משנת ברסלב

ליבון נושאים וסוגיות במשנת ברסלב לעובדא ולמעשה

מועדי השנה

שלשים יום לפורים קטן!

בשנה רגילה, נמצאים כבר עתה עמוק בתוך הארבעים יום שלפני פורים, כשבשבוע זה, ביום י"ד / ט"ו בשבט מתחילים 'שלשים יום קודם לחג', אשר בהם עוסקים אנשי שלומנו לצעוק ולזעוק להשם יתברך שיצילם מקליפת המן עמלק ויזכם לקדושת מרדכי ואסתר.

בשנה זו, שנה מעוברת, נוסף לנו חודש אדר. ובעוד כשלשים יום, יחול יום 'פורים קטן'. אשר אתו מסתיים השולחן ערוך אורח חיים, בדברי הרמ"א: "יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון, ואין נוהגין כן, מ"מ ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים. **וטוב לב משתה תמיד!**" (שו"ע או"ח תרצז).

אי"ה עוד נדבר ונבאר ענין 'פורים קטן' בעתו ובזמנו, אך לעת עתה נדבר על ה'שלשים יום' שקודם הפורים קטן, שגם בהם יכולים וצריכים לצעוק ולזעוק להשם יתברך שיצילנו מקליפת המן עמלק.

ולאלו החוששים שמא חייבים להמתין עד לשלשים יום שקודם הפורים גדול, נענה ונאמר בנוסח של פורים, שבימים אלו יצעקו להשם יתברך שיצילנו מ'עמלק הקטן' בכח ה'פורים קטן', ובבוא הימים שלפני פורים גדול יבקשו להינצל מעמלק הגדול...

ובכן, הבה נדבר מעט על ענין הצעקה והזעקה להינצל מעמלק, ועל הקשר בינה לבין יום ט"ו בשבט הקרב ובא:

כך לימד מוהרנ"ת: "כל הזועק להשם יתברך שלשים [או ארבעים] יום לפני פורים, שיצילהו מקליפת המן עמלק, ויזכהו לקדושת מרדכי ואסתר, יזכה לראות את פני [= קדושת והארת] מרדכי הצדיק בעת קריאת המגילה"...

ודבריו אלו עשו ועושים פירות; הם מלהיבים את לבבותיהם של אלפים מבני ישראל, לנצל את התקופה שלפני פורים, בזעקות גדולות ומרות, ובכך להמשיך עליהם את הארת הניסים והנפלאות, כבימים ההם בזמן הזה.

אפשר לחגוג בפורים הבעל"ט את הניצחון על המן הפרסי משושן הבירה, אך אפשר לחגוג בפורים גם את הניצחון על המן של ימינו, זה שמייבש את הלב מכל לחלוחית של כיסופים ושמחה, וגורם לנו להרגיש "עייף ויגע ולא ירא אלקים"...

כי: "ריבונו של עולם, כבר גילית אזנינו שכל הנסים והנפלאות שעשית לאבותינו אשר עליהם נקבעו הימים טובים הקדושים, כולם נעשים ונתגלים ומאירים בכל דור ודור בכל אדם ובכל זמן, **ואנו צריכין להמשיך קדושת פורים וקדושת כל הימים טובים, והארת הנסים ונפלאות שנעשו אז, בכל שנה ושנה, בכל דור ודור, ובכל אדם ואדם בפרטיות**" (ליקוטי תפילות ח"ב, לז).

וכדי לחגוג את הניצחון העכשווי, צריכים גם לעשות מה שעשו אבותינו בימים ההם; להטות אוזן לזעקתו של מרדכי היוצא בתוך העיר וזועק זעקה גדולה ומרה. "**ועיקר צעקתו, שהוא מודיע לאסתר שהיא בחינת כלל ישראל, שעדיין לא תתייאש מן הרחמים ותבוא לפני המלך איך שהיא רחוקה ממנו שלא נקראת אליו זה שלשים יום** - שהם כלל החודש שצריכין ישראל להקביל פני אביהם שבשמים על כל פנים פעם אחת בחודש, אבל לפעמים נתרחקין כל כך עד שאין זוכין לבוא לפניו אפילו פעם אחת בחודש בחינת ואני לא נקראתי וכו' - אף על פי כן צריכין להקיש על דלתי רחמים, אולי יחוס אולי ירחם" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, טז).

היום הגדול, יום 'חמשה עשר בשבט' - הוא זה שעומד בפרשת דרכים, ומכריז בקול על כך שימי הפורים מתקרבים. "בעוד פחות מחודש יחולו ימי הפורים - מכריז יום הט"ו בשבט - וגם אם לא נקראת לבוא אל המלך זה שלשים יום, חושה לדפוק על דלתי רחמים"...

יום זה של 'חמשה עשר בשבט' - הוא היום בו עולה השרף באילנות, והם מתחילים שנה חדשה. גם אם כלפי-חוץ החורף בעיצומו, ועדיין שקועים האילנות בשנתם העמוקה. אך עמוק בתוך הגזע מתרחש שינוי, ומתחוללת התחדשות.

ממש כמו פורים: "כי זה **עיקר הנס הנפלא של פורים, שאף על פי שעדיין לא נתבטל מלכות הרשעה, שהוא בחינת מלכות אחשוורוש, 'ואכתי עבדי אחשוורוש אנן', אף על פי כן חמל עלינו ה' יתברך בעוצם נוראותיו, ועשה לנו נס נורא כזה שגדול מכל הניסים**, שבזה אנו רואין עוצם חסדו וחמלתו עדיין עלינו בכל דור אפילו בגלות הארוך הזה" (ליקוטי הלכות, בכור בהמה טהורה ד, כה).

ושניהם כאחד מכריזים ואומרים: גם אם הכל רדום, גם אם מזג האוויר הרוחני הוא חורפי, ערפילי, וקר, גם אז אפשר להתחדש ולצמוח מחדש!

לא לחינם, יום ט"ו בשבט הוא יום הולדתו של רבי נתן. כי אכן הוא זה שמלמדנו את הלימוד הזה. הוא זה שלוחם עם סברותיו הארסיות של עמלק, "וכאשר נראה ונודע לכל מביט ומסתכל בספריו הקדושים, שאף על פי שמרבה לדבר מכל המידות טובות וישרות, אבל **עיקר ורוב דבריו יסובבו על ענין התחזקות, לחזק ולאמץ כל הנחשלים והעייפים והיגעים, אשר עמלק רודף אחריהם, לבל יתייאשו עצמם מן הרחמים**" (כוכבי אור, חכמה ובינה, לט).

הוא זה שעוסק לגלות לפרסם ולהאיר את הארת מרדכי, הצדיק האמת. "וכל שיחותיו וסיפוריו ועניניו, הכל היה סובב והולך רק על קוטב ענין זה: להודיע ולפרסם גדולת קדושת מעלת רבנו זכר צדיק לברכה, וגדולת קדושת מעלת מאמרי תורותיו הקדושים ושיחותיו וסיפורי מעשיותיו וכל עניניו. להודיע לבני האדם גבורותיו, להפיץ מעיינותיו חוצה" (הקדמת עלים לתרופה).

"**כי דייקא התלמיד של הצדיק האמת, הוא יש לו כח להילחם בעמלק** שרוצה להעלים ולהסתיר שם הצדיק הזה. כי בחינת יהושע תלמידו, כל עסקו וכל תחבולותיו לפרסם ולהגדיל שמו הקדוש והנורא של הצדיק הזה בעולם" (ליקוטי הלכות, שבת ד, י).

זה הזמן להעלות את השרף באילן; להתחדש בלימוד ספריו של רבינו הקדוש ותלמידו מוהרנ"ת, ולצאת בעקבותיהם היערה, לזעוק ולהתחנן...

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע
מתוך רשימותיו של הגרי"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו ליזכרון.

רמב"ם על התורה

ההתענגות מאבדת את האומץ

ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים וכו' (שמות יג, יז). כי **ההתענגות מאבדת את האומץ, וצמצום המזון והעינוי מביאים את האומץ.**

בשלח עמוד 65 טו-13

עולם אין במשמעו נצחיות עד שיוצמד לו תיבת 'עד' או 'ועד'

ה' ימלוך לעולם ועד (שמות טו, יח). תדע כי **'עולם' אין במשמעו הנצחיות, אלא אם נצמד לו (תיבת) 'עד'** אחריו כגון אומרו 'עולם ועד', או לפניו 'עד עולם'.

בשלח עמוד 66 טו-14

כי יבוא עת שתרצו ולא תוכלו

למדו בבחרותכם באכלכם הכנת זולתכם בעוד לבכם פנוי טרם ימלא מחשבות וכח המזכיר יחלש. **כי יבוא עת שתרצו ולא תוכלו,** ואפילו מה שתוכלו תתייגעו עם מעט תועלת, כי לא ירדוף הלב את הפה ואפילו במה שירדפהו לא יחזיקהו כי ישכחהו.

מוסר נאה מאד מהרמב"ם בספר אגרות הרמב"ם

נערך ע"י הרה"ג ר' משה בהגר"ר בראנדסדארפער שליט"א
ראש כולל בקהילתינו

מפערי הלכות בכל יום
מחיה חסידי בר-אלא

פניני 'הלכה למעשה'

'צרכי רבים' בחול המועד

דין צרכי רבים

במשנה במסכת מועד קטן (ב.) איתא: "מתקנים את קלקולי המים שברשות הרבים, וחוטטין אותן, ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צורכי הרבים", ע"כ. ופירשו בגמרא (ה.) שאין היתר רק 'לחטוט' שהיא מעשה הדיוט, אבל אסור 'לחפור בור גדול' שהיא מלאכת אומן וטירחא יתירה, ובמקרה שרבים צריכים לשתות מותר גם לחפור בור גדול.

מכאן אנו למדים דין צרכי רבים בחול המועד, דלצורך רבים שיש בהם צורך המועד מותר לעשות גם מלאכת אומן שיש בה טירחה גדולה ואפילו כיון מלאכתו במועד, ואם אין בהם צורך המועד מותר לעשות מלאכת הדיוט. שהרי במקרה שאין מה לשתות במועד, מותר אפילו מעשה חפירה שהיא טירחא גדולה ומלאכת אומן, ואם יש מה לשתות במועד מותר רק חטיטה שהיא מלאכת הדיוט. וכן נפסק בשולחן ערוך (סי' תקמד סי"א ומשנ"ב סק"א).

ב' טעמים בהיתר צרכי רבים

בראשונים מובא שני טעמים למה הקילו חז"ל בצרכי רבים: הרא"ש (פ"א ס"ו) כתב דהוי כדבר האבד, שכל צרכי רבים אינם נגמרים אלא בשעת הבטלה, שבשעה שכולם בטלים ומתחברים עושים, ואם לא יעשו אז לא יעשו לעולם. וכן הביא המאירי (יט.) טעם זה, שצרכי רבים אין נגמרים יפה אלא בשעת הפנאי. אכן בשו"ת הריב"ש (סי' תקיא) כתב טעם ההיתר משום דהוי כצרכי מצוה, כי כל צרכי רבים דבר מצוה הוא, וכיון שהיא מצוה דרבים הקילו בה ביותר. וכן כתב המשנה ברורה (ביה"ל ד"ה צרכי) דצרכי רבים הוא כצורך מצוה ומותר לעשות מלאכה אפילו בשכר.

נפק"מ כשיש מנהיג בעיר

הנה המגן אברהם (סק"ג) הביא טעם הראשון שצרכי רבים אינם נעשים אלא בשעת הבטלה והוי כדבר האבד, ולפי זה יצא לחדש שאם יש מנהיג שהרשות בידו לעשותו לבדו, אסור לעשות מלאכה זו במועד, שהרי הוא יכול לעשות מלאכתו לבדו גם שלא בשעת המועד. ומשמע שאסור לעשות רק מלאכת הדיוט לצורך המועד כשאר צרכי יחיד. והעיר בספר פירות האילן (עמו' רנג - להגה"צ ממעליץ אשדוד שליט"א) דלפי זה נמצא שכמעט לא שייך היום ההיתר של צרכי רבים, דאילו בזמנם לא היה הדרך לשכור פועלים לעבודות של רבים אלא שאנשי העיר נתאספו ביחד ועשו את מה שצריך לתיקון העיר, אבל היום שכל המלאכות נעשים על ידי פועלים ויש מי שממונה ודואג לשלם להם משכורתם, אין שום חילוק בין חול המועד לשאר ימות השנה, ואסור לתקן צרכי רבים במועד.

אכן במשנה ברורה (סק"א) כתב שבמקום שיש מנהיג שהרשות בידו לעשות לבדו, "אסור לו לכוין מלאכתו במועד". ומשמע מדבריו שהחומרא הוא רק במכוין מלאכתו במועד, אבל אם לא כיון מלאכתו במועד מותר לעשות גם מלאכת אומן. וכן העלה בשו"ת מנחת יצחק (ח"ו סי' נב). ונראה שדעת המשנה ברורה כטעם השני הנ"ל דכל צרכי רבים נחשב כצרכי מצוה, וכיון שהיא מצוה דרבים הקילו בה ביותר. ולפי זה שייך גם בזמנינו היתר זה.

דבר שרבים משתמשים בו

יש שני דוגמאות של צרכי רבים: אחת, דבר שרבים משתמשים בו ביחד. לדוגמא: רחוב ציבורי שהתקלקל, מותר לתקנו בחול המועד אפילו בפרהסיא ומלאכת אומן כדי שלא ייכשלו בה העוברים ושבים. ברז מים שעומד לרשות הציבור הרחב לשתות ממנו שהתקלקל מותר לתקנו. כך גם אור עלעקטר"י ברחוב שהתקלקל מותר לתקן. וכן אם אירע איזה קלקול במעלית בנין רב קומתי שמשמש לכל הדיירים, מותר להזמין פועלים שיתקנו אותו ולשלם להם שכר משולם (עי' מוע"ק ד. רב אשי שרא להו כו').

אבל אסור לקבלן לבנות בנין רב קומתי, אף שבונה הרבה בתים להרבה דיירים, ואין זה נקרא 'צרכי רבים', שאין כוונתו לדאוג לצורך אנשים רבים רק להתפרנס מבניית הבנין, וכל אחד ואחד משלם מכיסו על השטח והבית האישי שלו, והרי זה כעוסק בצורך אישי של כל אחד ואחד בפרטות (עי' בספר שמירת המועד כהלכתו מילואים סי' יט).

דבר המזדמן תמיד

גם דבר שאין רבים משתמשים בו ביחד, אבל הוא דבר המזדמן תמיד ויש צורך להעמיד שירות ציבורי משום שבכל פעם ופעם מישהו אחר צריך לבוא לידי לכך, הרי זה נחשב כצרכי רבים. לדוגמא: מותר לבית-דין לכתוב טענות בעלי דינים בחול המועד מפני שרבים צריכים להם, אף שכרגע הוא רק צורך ליחיד (סי' תקמה משנ"ב סק"כ). ומטעם זה מותר לפקיד בבנק לעשות פעולות לכל יחיד ויחיד, משום שרבים צריכים לו. ומובא בשם הגרשז"א ז"ל שיתכן שאמנם מנהל הבנק חייב להודיע שעובדים רק לדברים המותרים בחול המועד, ורצוי לכל ירא שמים שאם אפשר עדיף יותר ללוות מחברו ולא להזדקק לכל פעולות הבנק, כיון שאצלו הוא רק צורך פרטי (שש"כ פס"ח הע' ח).

תחבורה ציבורית ומוניות

נוהגים כיום להפעיל תחבורה ציבורית בימי חול המועד שזה נחשב כצרכי רבים, ואין הנהג צריך לדון על כל יחיד ויחיד ועל כל מקרה האם הוא נסיעה לצורך המועד, כי מאחר שבכלל הציבור יש הרבה יחידים שמותר להם לנסוע במועד לצורך המועד או לצורך הגוף או לצורך אוכל נפש וכדומה, הרי זה נחשב כצרכי רבים (חו"ש עמו' רג). ומטעם זה מותר להפעיל חברת מוניות בחול המועד לשירות הציבור משום צרכי רבים, אכן במוניות ההיתר מוגבל, שאם יש כבר חברת אוטובוסים ונהגי מוניות גוים ואין צורך כל כך שיהיה מונית יהודי דוקא, אין להקל בזה (עי' שש"כ שם בשם הגרשז"א ז"ל).

ובמקום שמותר להפעיל מונית לצורך רבים ואירע קלקול ברכב, מותר גם לתקן את הרכב במלאכת אומן משום צרכי רבים. וכן מותר לתקן משאית המוביל לחם וחלב לחנויות כדין צרכי רבים, ואף אם הרכב שייך לאדם פרטי, כיון שדרכו לשמש לצרכי רבים ולא כיוון מלאכתו למועד מותר (כדעת המשנ"ב הנ"ל. פירות האילן עמו' רנד).

צורך בית הכנסת

כתב הרמ"א (ס"א) דהיתר של צרכי רבים הם רק בדברים שיש בהם צורך לגוף האדם, אבל שאר צרכים, אפילו צרכי מצוה כמו בנין בית הכנסת וכדומה, אסור לעשות מלאכת אומן בחול המועד, שמעלת המצוה לא מהני בשביל זה להתיר מלאכת אומן במועד. ומקור הדברים הוא בתשובת הרשב"א (ח"ד סי' שכו) שכתב שלא התירו צרכי רבים רק במקום שיש צורך ממשי בדבר, שיש צורך רבים לחיותם ולשמור מן הנזקין, אבל בניית בית הכנסת אין זה נקרא צורך כל כך, שאפשר להם לחפש איזה מקום אחר להתקבץ ולהתפלל כמו שעשו עד עכשיו.

אמנם, בית הכנסת שמתפללים כבר שם ואירע שם איזה קלקול, שנתקלקלה מערכת העלעקטר"י או שנשברו הספסלים, מותר לתקנם גם במלאכת אומן כמו שנדרש, דכיון שכבר רגילים לבוא לבית הכנסת זו להתפלל ובלעדי התיקון יפריע להם להמשיך לבוא הרי זה בכלל צרכי רבים. אך למעשה יש לשאול שאילת חכם שלא יצא מזה חשש זלזול המועד (עי' שע"ת סי' תקמד ושש"כ פס"ח הע' כז).

ייפוי העיר ובית הכנסת

אסור לעובדי העירייה לעשות בחול המועד בעבודות גיזום אילנות או כסיחת דשא בטענה שהם צרכי רבים, שאין זה צרכי הגוף רק צורך תיקון וייפוי העיר, ולא התירו מעשה אומן רק בצורך ממשי כמו צרכי הגוף (פירות האילן עמו' רנז). וכעין זה כתב בשערי תשובה (שם) שאסור לצייר ציורים בבית הכנסת, אפילו על ידי ישראל שאין לו מה יאכל.

תיקון מקלחת

כתבו האחרונים דבזמנינו יש מקום להתיר לתקן גם מקלחת ביתית בחול המועד, דבזמניהם היה מרחץ כללי לכל בני העיר ולא היו רגילים להתרחץ במקלחת בבית. אבל כיום שכל בית יש בו מקלחת ורגילים להתקלח בו הרי זה נחשב כאוכל נפש, ובפרט במשפחה גדולה שרגילים כל בני המשפחה להתרחץ בבית אין טעם שילכו כל בני הבית למקום אחר להתרחץ ונחשב כצרכי רבים (עי' משנ"ב סק"ה וחו"ש עמו' רה). אולם מי שיש לו מקלחת והאמבטיה התקלקלה, נראה דאסור לו לתקן האמבטיה, שהרי אפשר לו להתקלח במקלחת (שמירת המועד כהלכתו פ"ב הע' 102).

שומרים המצילים מאיסור יחוד

כאשר איש מתייחד עם אשה ויש באותו חדר אדם נוסף שנחשב 'שומר', הרי הוא מציל מאיסור יחוד, לפי שהמתייחדים מפחדים מלעבור עבירה לפני השומר, או חוששים שיגלה קלונם ברבים.

ונפרטם בקצרה:

אשה שבעלה עמה בבית - מותרת להתייחד עם איש אחד בחדר מיוחד שבתוך הבית, אפילו אם הוא פרוץ או גוי, ואפילו בשעות הלילה ובדרך, משום שטבע האשה לפחד מבעלה והיא שמירה מעולה (שו"ע אה"ע סי' כב ס"ח דבר הלכה ס"ז סי"ג).

אשה שבעלה בעיר - מותר להתייחד עמה בין ביום ובין בלילה, מפני שמפחדת שבעלה יבוא שם. ואף אם אינו מצוי שיבוא, אם יש אפשרות שיכול להגיע בכל רגע, מותר. ואם האשה יודעת שבעלה אינו נמצא במקום קרוב ועד שיגיע לכאן יעבור זמן: לדעת החכמת אדם (כלל קכו ס"ו) אסור להתייחד עמה, וכן פסקו האגרות משה (אה"ע ח"ד סי' סה, ז) והגרשז"א ז"ל (מנח"ש ח"ג סי' קג, יג). אבל החזון איש (דבר הלכה ס"ז ס"ד) התיר, כי כאשר בעלה בעיר יש לה אימה טבעית ממנו אפילו היא בטוחה שלא יבוא.

בעל שאשתו עמו - מותר להתייחד עם אשה אחרת גם אם היא פרוצה או גויה, לפי שמתבייש לעבור עבירה בפני אשתו. ומותר אפילו כשאשתו נמצאת בבית אחר באותו חצר או בבית אחר באותו בנין, אבל אם אינה נמצאת עמו ממש רק שנמצאת באותו עיר, אסור (שו"ע שם ס"ג דבר הלכה שם ס"ב). ויש מחמירים באיש שעסקו עם הנשים, שאסור להתייחד גם כשאשתו עמו (עיי"ש בט"ז סק"ו).

כלה עם חמותה - מותר להתייחד עם כלה וחמותה ביחד, אפילו בשעות הלילה ומחוץ לעיר, וכשהם ביחד הם שומרים המצילים מאיסור יחוד, לפי שדרכן לשנוא זו את זו וכל אחת מפחדת שהשניה תגלה קלונה, ואפילו אם מעולם לא נשמעה קטטה ביניהן קיבלו חז"ל ששנאתם כבושה בלב (שו"ע שם ס"י, שו"ת חת"ס אה"ע ח"א סי' מט).

אשה עם אחות בעלה - מותר להתייחד עם אשה ואחות בעלה ביחד, אפילו בשעות הלילה ומחוץ לעיר, לפי שדרכן לשנוא זו את זו וכל אחת מפחדת שהשניה תגלה קלונה, ואפילו אם מעולם לא נשמעה קטטה ביניהן קיבלו חז"ל ששנאתם כבושה בלב (שם).

תינוק ותינוקת - תינוקת מבת חמש-שש שנים עד בת ט' שנים, וכן תינוק מבן ו' עד בן ט' שנים הם שומרים המצילים מאיסור יחוד, ומותר לאיש להתייחד עם אשה אם התינוק או התינוקת נמצאים באותו חדר, מפני שעלולים לספר דברים בשוק וחושש שלא יתגלה קלונו ברבים. פחות מגיל זה או יותר מגיל זה, אינם נחשבים כשומרים (שו"ע שם). ומכל מקום אין תינוק או תינוקת מועיל כשומר רק לשעות היום, אבל בשעות הלילה צריך שומר נוסף, וכן יש מחמירים כשהולכים בדרך להצריך עוד שומר (משמרת היחוד פ"ט דין נה).

קרובים המשמרים - איש עם; אמו, סבתא, בתו, אחותו, נכדתו, ניתו. וכן אשה עם אביה, בנה, אחיה. כל אלו נחשבים כשומרים, ומצילים מאיסור יחוד בשעות היום ובעיר, אבל בלילה ובדרך צריך שומר נוסף (עיי"ש).

הליכות ועובדות מהכימות
שנערכו ונעבדו מתוך אוצרות שיחותיו
של הגר"מ שכטער שליט"א

כדאי כל מה שעבר עליי מיום היוולדי...

"ימי נערותו של מוהרנ"ת הם שעמדו לו עד סוף ימיו" - פרק מיוחד לציון יום הולדתו בחמשה עשר בשבט תק"ם

הרב החסיד רבי לוי יצחק בענדער זצ"ל היה מספר שבימי זקנותו הלכה ל**מוהרנ"ת זי"ע** עבודתו הקדושה כצעיר בתחילת ההתלהבות, כהפתגם "אין חֹזֶק כחסידות בתחלתו", וכן החצות והתפילות וההתמדה בתורה, ודיבוריו כגחלי אש, כפי שמתאר תלמידו **הגאון הקדוש מטשערין ז"ל** בהקדמת המכתבים שבספר "עלים לתרופה" וז"ל:

"והאיש הזה מורינו הר"ר נתן ז"ל לא נתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה וכו' והיה עוסק הרבה מאד בעבודת ה', עבודה זו תפילה, כי היה מתפלל תפילתו בכח עצום ובהתלהבות גדול ובדביקות נפלא. גם היה עוסק הרבה בתפילה ובתחנונים בתמימות ופשיטות גדול, כי היה רגיל לומר בכל יום מזמורי תהלים הרבה ובהתעוררות גדול ובבכיה עצומה ובקולות וצעקות גדולות ומשונות ובלב נשבר באמת כזה אשר לא יאומן כי יסופר, וכל השומע תצלנה אזניו. ורבים רבים מישראל גם מהמון עם אשר לא היו מקורבים אליו כלל, וכמעט שלא הכירו אותו בפניו כלל ונתעוררו לתומם בהתעוררות גדול דקדושה ע"י ששמעו תפילתו ואמירת תהלים שלו וסדר תיקון חצות שלו וכיוצא בזה, כאשר ידוע ומפורסם".

וכששאלוהו למוהרנ"ת איך מצליח כל כך בעבודתו? השיב, כי בימי נעוריו שפך הרבה שיח לבו לפני המקום, כאשר הדריך אותו רבינו הק', ואין שום תפילה נאבדת (וע"ע כוכבי אור, אנשי מוהר"ן אות כב).

ואכן עובדות מופלגות מסופרות על עבודת ההתבודדות של מוהרנ"ת, ונביא כאן שתים מהן:

פעם, בפניא דמעלי שבתא, בשעות הדחק של יום שישי אחר הצהרים, עסק מוהרנ"ת בצוותא עם משמשו הקדוש, **רבי נחמן טולטשינער זי"ע**, בהכנות בטירחא דשבתא. לפתע, נזכר מוהרנ"ת שחסר לו עדיין חמשה רגעים מההתבודדות, ואמר לרבי נחמן שיזכיר לו כשיעברו חמשה רגעים. ומיד ניגש מוהרנ"ת אל המזוזה ונעמד לידה והשיח לבו לפני בוראו. ובמשך החמשה רגעים הביט רבי נחמן על השעון כמה פעמים עד שיגיע הזמן שיזכיר את מוהרנ"ת. וכשהזכירו שעברו חמשה רגעים, אמר לו מוהרנ"ת בשמחה: "**רבי נחמן! גרויסע פינעף מינוט**" [-חמישה רגעים גדולים]... כי כשהשי"ת עוזר יכולים לזכות להתעוררות ונעימות דקדושה גם על ידי חמישה רגעים, וכפי שאמר רבינו הק': "אביסל איז אויך גוט"! [-גם מעט הוא טוב], ועל ידי זה זוכים להרבה.

ובפעם אחרת, בערב חג הפסח, לא היה למוהרנ"ת צרכי החג ועלה להתפלל ולהתבודד בחדרו המיוחד, וכשגמר להתחנן לה' וירד לבית היה מלא בטחון ושמחה כאילו שיש לו כבר הכל, ובאותו יום בא אחד לביתו עם כל צרכי החג! (אבניה ברזל ע"ו סעיף סד).

ידוע שכאשר נתקרב מוהרנ"ת ל**רבינו הק' זי"ע**, סיפר לו רבינו שלשה סיפורים, ואחד מהסיפורים היה על **המגיד הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב זי"ע**, שבימים הראשונים להתקרבותו אל **הבעש"ט הק' זי"ע** התלהב רבי מיכל מאד מקדושת הבעש"ט, אבל לאחר מכן הלכה ופחתה ההתלהבות עד שכמעט הלכה ממנו לגמרי ההתלהבות וכו', והבעש"ט ידע כל זאת ברוח קדשו, ופנה אליו ואמר: "מעכאלע, ביסט א עם הארץ?!" [-האם אתה עם הארץ?!] ותיכף נזכר רבי מיכל מהגמרא: לְמַה תלמיד חכם דומה לפני עם הארץ, בתחילה דומה לקיתון של זהב וכו' עד שדומה לקיתון של חרס... (סנהדרין נב ע"ב)

ובסיפור זה רצה רביה"ק להדריך את מוהרנ"ת שיתמיד להתחדש בעבודת השי"ת, ותמיד יהיו בעיניו כחדשים כאילו זה עתה נתקרב!

כי זהו מעשה הבעל דבר בעולם הזה, בעת שאינו יכול להתגבר ולבטל לגמרי ח"ו את האדם מן הדברים שבקדושה, אזי עצתו היא בתחילה להכניס בקרבו התיישנות בתורה ובמצוות ח"ו, ובכך מצליח לשבותו לגמרי במצודתו. ומול עצת הבעל דבר הזו הדריך רבינו את תלמידו הקדוש מיום התקרבותו הראשון שירבה להשיח את ליבו לפני הבורא ית"ש שיזכה להתגבר בכל עת מחדש תמיד בדעה ברורה וצלולה דקדושה, ולא יכנס אליו שום צל של התיישנות חלילה!

ואכן, כל הדרכותיו ועצותיו שקיבל רבי נתן מרבינו הקדוש היו אצלו עד יומו האחרון כחדשים, כאילו זה עתה שמעם מפיו הקדוש. וידוע שפעם אמר מוהרנ"ת לתלמידו **הרה"ק רבי נחמן טולטשינער זצ"ל** על עצתו של רבינו בתורה "אזמרה": "**ביי דיר איז דאס אלט? ביי מיר איז דאס שפיגל ניי!**", [-אצלך הדבר מיושן? אצלי הוא חדש כאספקלריא המאירה!]. ובוא וראה עד היכן היה לו כח התחדשות בגלויי אדמו"ר הק' זי"ע ועכ"י, דברים שהוא שמען והוא כתבן והוא הדפיסן, והוא חזרן לעצמו ושינן אותן לעצמו ולרבים, וכך חי חיים חדשים עם דברי רביה"ק.

מסופר שמוהרנ"ת אמר פעם: כדאי כל מה שעבר עליי מיום היוולדי עד היום הזה - כדי ללמוד מכל העבר כיצד להתחדש בעבודת השי"ת!

ולימוד מופלג יש ללמוד מדיבור קדוש זה, שבנוהג שבעולם שכישלונות העבר מחלישים את האדם בכל עתידו הבא. אבל מוהרנ"ת סבר להיפך, שאדרבה, מהעבר לוקחים את הנקודה הקדושה איך להתגבר על הבעל דבר שלא יוכל להציב לו שוב את מוקשיו, וממנו ילמד כיצד אין מרפים מלהתחדש בכל עת!

ברכת מזל טוב
להרה"ר **אברהם יעקב ראבה** שליט"א
לרגל **איריסי בתו** בשעטו"מ
עב"ג הבה"ח **יהודה אריה לייב** נ"י
בן הרה"ח ר' **ירמיהו וילבער** שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להר"ר **אברהם זאנויל גרטנר** הי"ו
לרגל הולדת הבת
יה"ר שיזכה לגדלה לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להר"ר **נחמן יהושע שולבין** הי"ו
ולאביו הרה"ח ר' **יהודה שולבין** שליט"א
ולחותנו הרה"ח ר' **אלעזר אנשין** שליט"א
לרגל הולדת הבן\הנכד
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להר"ר **יעקב שמחה מנה** הי"ו
ולאביו
הרה"ח ר' **אשר מנה** שליט"א
לרגל הולדת הבן\הנכד
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להרה"ח ר' **אהרן קרויס** שליט"א
לרגל **איריסי בתו** בשעטו"מ
עב"ג הבה"ח **ברוך נחמן** נ"י
בן הרה"ח ר' **חיים מרדכי פרידמן** שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להרה"ר **עמרם אנשין** שליט"א
לרגל נישואי בנו הר"ר **חיים ישעי'** הי"ו
עב"ג בת
הרה"ח ר' **יוסף פרידמן** שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להרה"ר **מאיר ירבלום** הי"ו
ולאביו
הרה"ח ר' **משה יצחק ירבלום** שליט"א
לרגל הולדת הבן\הנכד
יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

ברכת מזל טוב
להרה"ר **חיים גולדרינג** שליט"א
לרגל נישואי בנו הר"ר **זושא** הי"ו
עב"ג בשעטו"מ
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להרה"ח ר' **יוסף קדיש לויטער** שליט"א
לרגל אירוסי בנו הבה"ח **אברהם ישראל** נ"י
עב"ג בת
הרה"ח ר' **שמואל מאיר חשין** שליט"א
יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל
בדרך רביה"ק זיע"א

ברכת מזל טוב
להר"ר **צבי מויסיג** הי"ו
לרגל הולדת הבת
יה"ר שיזכה לגדלה לתורה לחופה
ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

תולדותיהם ואורחותיהם
של אנשי שלומנו

רבי נפתלי מנעמירוב (י"ז)

"כיסופין גדולים לארץ ישראל"

כמו הרבה מתלמידי רבינו ז"ל שכאשר שמעו מרבינו ז"ל גדולת קדושת ארץ ישראל נכסוף נכספו לנסוע לשם, כך גם רבי נפתלי היו לו כיסופין לנסוע לשם, עד שבשנת תק"פ כבר הכין עצמו לנסוע לשם. כמו שמסופר בימי מוהרנ"ת, וז"ל: "בבואי לאומאן שמעתי שם שידידינו הותיק מו"ה שמעון נ"י הוא כבר באדעס לנסוע משם לארץ ישראל, ושיש סברא שר' נפתלי נ"י חבירי יסע עמו יחד, **ואני יודע מכבר שר' נפתלי נ"י יש לו כיסופין גדולים לארץ ישראל זמן רב**" (ימ"מ ח"ב אות י"ג). אמנם, למעשה לא נסע אז רבי נפתלי לא"י, רק רבי שמעון לבדו נסע.

בהשתדלות עבור הנסיעה הקדושה

גם אח"כ בשנת תר"ד בחודש שבט מצינו התעוררות של רבי נפתלי לנסוע לא"י, כמוזכר בעלים לתרופה. ומעשה שהיה כך היה:

רבי נפתלי היה דר למעלה מהקלויז של חסידי ברסלב באומאן, ופתאום נפל הגג של הביהמ"ד, וביתו נשבר ונחרב ולא היה אפשרות לדור שם, ושבר על שבר יחדיו ידבקו, שבאותה עת יצאה הגזירה מהממשלה לגרש את ר' נפתלי מאומאן, מאחר שאין לו רשות כניסה [בילעט], והוצרך ר' נפתלי לחדש לו רשות מחדש.

המצב היה אז קשה מאד עבור ר' נפתלי, ולכן החליט שיתכן שהזמן כעת מסוגל לנסוע לארץ ישראל ולקבוע עצמו שם על התורה ועל העבודה, שהרי בלאו הכי היה לו כל הזמן תשוקה לנסוע לשם, אמנם בימים ההם לא היה בארץ הקדוש מצוי רק תורה ועבודת ה' ולא היה לו שום מבוא לחיות שם ולפרנס עצמו, ולכן הבטיחו מוהרנ"ת שהוא בעצמו ביחד עם בנו ר' אפרים יעשו מה שביכולתם לקבץ מאנ"ש נדבות לשלחם לארץ הקדוש לר' נפתלי בתור מעמדות.

וכפי שכותב מוהרנ"ת במכתבו לרבי אפרים בנו של רבי נפתלי, וז"ל: "היות כבר שמעת את אשר נעשה באומאן, שנפל הגג העליון של הבית המדרש שלנו, ואני באתי ביום עשרה בטבת לאומין, והייתי עדיין קצת נבוך בדעתי אם לנהוג נסיעות לכאן, ופתאום בבואי אל הבית המדרש, ראיתי החורבן הזה ויצא לבי. וסיפר לי תיכף אביך, ידידי שיחי', גודל הרעש והפחד שהיו לו אז, בעת שנפל ברעש וקול גדול, עד שכמעט נחלש. ואויבינו וצרינו הרבים נחפזו רצו אל הבית המדרש שלהם בשמחה לבשר זאת, ואמרו שחס ושלום כל הבית המדרש שלנו נפל, כל אויבינו יעליגו לנו וכו', ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו.

נוסף לזה תיכף באלו הימים שהייתי שם, יצאה הפקודה לגרש מאומאן כל שאינם נכתבים שם, ומהפליציינען השמיעו בקול גדול על החוץ כנהוג שידברו הכל לצאת משם בסמוך מי שאין לו דירה לא יתעכב כי אם ב' חדשים, ומי שיש לו דירה יתעכב עד ירח מיי [למספרם, ולמספר בני ישראל הוא חודש אייר], ומאליך תבין שאביך נ"י הוא גם כן בכלל האיום הזה.

נכספה וגם כלתה נפשו לארץ ישראל

והנה כבר ידעת שאביך נ"י נכספה וגם כלתה נפשו זה כמה שנים לנסוע לארץ ישראל. כעת נתעורר ביותר ורצה לנסוע לבדו, ומיאנה זוגתו ואמרה שרצונה שהיא דייקא תסע עמו, ואמרו שיסמכו על דעתי, כל זה סיפרו לי אנשי שלומינו.

אתה וגם אנכי נשגיח על זה

וביום שבת קודש פ' ויחי דברתי עמו מזה הרבה, והסברתי לו הדבר שאי אפשר לו לנסוע לבדו מכמה טעמים, והבטחתי לו שבוודאי יחזיקו אותו בכבוד אנשי שלומינו כשיהיה שם, כי כל הנותנים לו עתה יחייבו עצמן ויקיימו לשלוח לו לשם מה שנותנים לו בכל שנה ויותר, **ואתה וגם אנכי נשגיח על זה שיבא לידי גוביינא**, ולעת עתה נתרצה והודה לדברי. אך **כבר ידענו שאביך נ"י אינו איש חיל לזה כלל, לעסוק בקבלת הבילעט ובשאר הכנות, ודיברנו שאני אדבר עמך פה מזה**, ודעתנו היה שאתה תיסע עמי לסביבותינו, ונמתיק סוד יחדיו באומאן, ואפשר היה מהצורך שתיסע מיד עמי לברסלב ולנעמרוב להתחיל לעסוק בקבלת הבילעט. ויתר מזה אי אפשר לבאר מה שיש בלבי לדבר בזה, גם צריכין להתחיל לדבר בסביבות אלו בדבר המעמדות, וכבר דיברתי קצת מזה מטשעהרין" (מכתב תמ"ז).

אמנם כתב בשיש"ק (ח"ג אות ר"ב) שיש ספק אם ר' נפתלי זכה פעם להיות בארץ ישראל.

*נערך ע"י הרה"ח **רבי נחמי' שווארטין שליט"א** בעמה"ס "אוצרות עליים לתרופה".*